

BALUWA YA KWAA YA PAULI KWA VANDU VA TESALONIKI VATESALONIKI ULONGULELU

Baluwa ya kwaa kwa Vatesaloniki yayandiki-wili na ndundami Pauli sula ya1:1. Pamongapa ayi dayivi baluwa ya kwaa ya Pauli kujumiliwa yivi mwambu wa Bibiliya na yeni yayandiki-wili gati ya mwaka wa milongu muhanu na wumu kukandila paawonikili Kilistu. Pauli aveli Kolindu paghaveyi akuyandika baluwa ayi kwa lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu lya aku Tesaloniki, lyeni alikandishili mumwanja waki wa pili wa umishoni. Figoli sula ya 17:1-10. Yikuwombiwa muchitabu cha Figoli kucha lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu va lipinga lila lyaveli na Vayawudi vadokwa na Vagiliki vatangalili.

Pauli aweshili ng'odu kwikala kwa chipindi chitali kula Tesaloniki pakandishili kala lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu, topi pambeli alayishili baluwa ayi aku kuvakola mawoku yivajumilili Kilistu. Baluwa yavelili na findu fitangalili na yaveli na malayishu kwilata yivamjumilili Kilistu wuvadayiliwa kwikala. Pauli akuwomba kwilata kwisa kwa Kilistu mwanja wa pili. Pamongapa yivajumilili Kilistu va aku Tesaloniki vabayiliwili nendu kwilata milandu ayi. Pauli agolili kwisa kwa mwanja wa pili wa Kilistu kucha kuvakuvilisha mukwikala ngalilu yimunowesha Chapanga sula ya 5:6-8.

Fivelili mugati kwa chikata

Pauli akukanda baluwa ayi kwa kulijambusha lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu na kumulumba Chapanga kwanongwa ya veni sula ya 1

Pambeli akuhimulila kwilata fila fyagolili na milandu yila yayeghili Timotewu sula ya 2-3. Kandi Pauli akuvapa nayililu ndambu vandu yivamjumilili Kilistu wuvadayiliwa kwikala mungesha ya Yesu pawuya kwa mwanja wa pili sula sha 4:1-5:15.

Pauli akumalilila kwa kulijambusha kandi lipinga lya vandu yilimjumilili Kilistu na kuvadayila kila mundu mulipinga yilimjumilili Kilistu kuyisoma baluwa ayi sula ya 5:16-28

¹ Nenga Pauli, Silivanusi na Timotewu, kwa mipinga ya vandu yivamjumilili Kilistu va aku Tesaloniki, yivavelili vandu va Tati Chapanga, na va Bambu wetu Yesu Kilistu.

Tukuvaluvila usangi na kusika.

Ngalilu na jumilu ya Vatesaloniki

² Tukumlumba Chapanga majuva vosi kwanongwa ya yumwi mwavosi na tukuleka ha kuvakumbuka mudadavu shetu. ³ Nongwa pawulongolu ya Chapanga wetu yaveli Tati wetu, tukukumbuka ndambu yimulangusha ujumilu wenu kwa ndambu yimugola na ndambu utami wenu wuvavatanga kugola chichuku kwa kukuvilisha na ndambu shuvililu yenu Mubambu Yesu Kilistu wulidindalili.

⁴ Valongu vetu, yumwi yimutamiwa na Chapanga tumanya mushawuliwa, ⁵ kwanongwa chipindi

patuvalandulilili chila Chilongu cha Nyanyi chaveli kwa filongu weka ha, ila yaveli kwa liwovi na kwa Mfuki Mng'alili na chiganu kucha lulayilayi alu lwaveli lwa nakaka munu. Mumanya ndambu wutwikalili pamu na yumwi, kwanongwa ya mwaveni. ⁶ Yumwi mwagolili ngimu wutugolili yufwi na kugola ngimu Bambu, hata pamugobukili nendu, mwachiyangili chilongu kwa cheleli yifuma kwa Mfuki Mg'alili. ⁷ Topi yumwi muva chilangushilu chinofu kwa vandu vosi yivamjumila Chapanga va aku Makedoniya na aku Akaya. ⁸ Nongwa ya nguvilishu yenu lulayilayi lwa Bambu lupikanika aku Makedoniya na Akaya weka ha, ila ujumilu wenu kwa Chapanga wukwila kosi. Tukudeta chindu kandi ha. ⁹ Vandu ava vakutuhimulila yumwi, ndambu yimutulibushilili na ndambu yimumuwuyilili Chapanga, kufuma kuyikimbanikila ming'omung'omu na ponopa vakumkimbanikila Chapanga yavelili mnofu na wa nakaka, ¹⁰ na ponopa mukumvetela Mwana waki yayisa kufuma kumbindi kwa Chapanga, mweni yashukushiwili na Chapanga ndi Yesu, akutulowola mumaya va Chapanga yivayisa.

2

Chichuku cha Pauli aka Tesaloniki

¹ Valongu, mwaveni baha mumanya kucha mwanja wetu kwa yumwi waveli hela ha.
² Lakini ngimu wula wumumanyili ndambu yivatusulumili na kujowuliwa kula Filipi patuveyi tukalihela kufika kwa yumwi. Hata

naha kwaveli na ngingamu sitangalili, Chapanga wetu atugayilili uhwadali wa kuvalandulila Chilongu chaki cha Nyanyi chifumili kwa mweni.

³ Chilongu chitukuvilisha kwa yumwi chilongu ha chiyidumba ufyangu awu ndambu ya wafu, wala tukudayila ha kumujanga mundu yoyosi.

⁴ Topi majuva vosi yufwi tukudeta ngimu wadayilili Chapanga kwanongwa mweni ndi yatuwonili kucha tujakwa, kugayiliwa Chilongu achi cha Nyanyi. Tukudayila ha kuwanowesha vandu, ila kumunowesha Chapanga yamanyili ndima shetu.

⁵ Nongwa ngimu wumumanyili na Chapanga ndi mtovilela wetu! Yufwi tudeta ha filongu fya kusiva wala filongu fya kujanga fya kufifa unenga wuutunga.

⁶ Twasakili ha kujumiwa na vandu, yumwi, wala mundu yoyonda,

⁷ Hata mani wutuveli vandundami va Kilistu, tungaweshili kuhigha findu fiwutunga kwa yumwi. Lakini yufwi twavelili vashishamoyu gati ya yumwi ngimu wavelili mawu kwa vana vaki.

⁸ Twavatamili yumwi munu, mbaka twanovishiliwi kuvapa Chilongu cha Chapanga weka ha, ila hata ngalilu yetu. Nongwa muva vatami yetu!

⁹ Valongu, yumwi mukukumbuka wutugolili chichuku na kugobuleka. Twagolili chichuku pamusi na pamihii ili tukotoo kuva msiwu kwa mundu yoyosi, patuvayeghilili Chilongu cha Nyanyi cha Chapanga.

¹⁰ Yumwi mukuwesha kuva vatovilela na Chapanga wuworu ndi mtovilela, kucha ngalilu yetu gati ya yumwi yimujumila wavelili munofu na goleki ngajila lawama.

¹¹ Mumanya kucha yufwi twagolili kila mundu gati ya yumwi ngimu wula

Tati wavagolela vana vaki mweni. ¹² Tukuvakola mawoku yumwi na twavagolili mufwamuki, tuvavika muyikali ngalilu yimunowesha Chapanga, yumwi yavakemili muwutwa na ukomi waki. ¹³ Kwa nongwa ayi tukumulumba jola Chapanga kucha patuvayeghilili chilongu cha Chapanga muchipikana na muchiyanga ha kucha chilongu cha mundu hela, ila chilongu cha Chapanga, Cheni chaveli nakaka. Nongwa Chapanga akugola chichuku mugati ya yumwi yimuju-mila. ¹⁴ Valongu, filongu fila fivafumbukilili yumwi fifilafila fivafumbukila vandu yivamju-milili Kilistu kupitila Yesu Kilistu kula Yudeya, Yumwi mwagobuliwili na vanamlima vayenu kucha wula wuvagobuliwili na Vayawudi, ¹⁵ veni ndi yivamuwalayili Bambu Yesu na Vambuyi, vatugobola yufwi wuwowu. Vandu ava vakumvifya Chapanga! Kandi ndi vachimdwama wa kila mumdu! ¹⁶ Hata vayeshili kutukanisha tukotoo kuvalandulila vandu vangajila kuva Vayawudi lulayilayi daluvayegheli ulowolu. Nahawu ndi wuvagolili lulalanda lwa sambi shawu shosi sivagolili majuva vala. Lakini pambeli maya va Chapanga davavafikili.

Pauli akudayila kuvatyangila kandi Vatesaloniki

¹⁷ Valongu, kulekana na yumwi kwavelili kwa majuva madokwa hela, kandi kulekana aku kwavelili kwa njimba hela kwa Mfuki ha. Pavapitili majuva madokwa twadayilili nendu kutang'ana kandi na yumwi! ¹⁸ Topi twalamulili kuvatyangila kandi. Na nenga Pauli myanja

yitangalili ngadayileyi kwisa kwa yumwi, lakini Lijangavandu lyatulimbili. ¹⁹ Wuli, pambeli datwidumbili liki, patuwoloka pawulongolu ya Bambu Yesu chipindi payisa? Dayivi mwaveni baha, yumwi ndi damuvi shuvililu yetu na seku yetu. ²⁰ Yina, yumwi ndi ukomi wetu na seku yetu!

3

¹ Patuweshili ng'odu kwiwunishila munu. Topi, twalamulili kusighala kula Ateni weka yetu, ² pambeli twamulayishili kwa yumwi mlongu wetu Timotewu, mugola chichuku muyetu kwanongwa ya Chapanga ya kulan-dula Chilongu cha Nyanyi cha Kilistu. Twamuyeghili avadindashi na kuvatanga mujumili, ³ kwahela mundu yoyonda gati ya yumwi yadayiwa kulepisiwa kwanongwa ya gobuleku asi. Kwanongwa mwaveni mumanya kucha mukudayiliwa kugobuleka. ⁴ Nongwa patuveyi pamu na yumwi, twavelili tukuvawombela datugobu-liwi, afi ndi wufibwitukili ngimu wumumanyili. ⁵ Ndi nongwa ndamulayilili Timotewu kwa yumwi. Ndaweshili ha kuvetela munu, topi nda mulayishili ili mbati filongu fya ujumilwa wenu. Yikotoo kuva mjangi kesa kuvajanga na chichuku chonda chitugolili chiyaghamili hela wuwu! ⁶ Ponopa Timotewu kawuya kala, mweni katuyeghela filongu fya seku fya ujumilwa na utami wenu. Katuwombela mukutuyivasugha ha majuva vosi, kandi mukudayila kutuwona yufwi ngimu wula yufwi wumudayila kuvawona

yumwi. ⁷ Topi, valongu vangu nongwa sha uju-milwa situkola liwoku mugobuleku na ndeshiwu shetu shonda, ⁸ kwanongwa ponopa nakaka tuk-wikala payiva yumwi muwoloka ndemindemi mukwilumba na Bambu. ⁹ Ponopa tukuwe-sha kumulumba Chapanga wetu kwanongwa ya yumwi. Tukumulumba kwa seku yituveli nayu pawulongolu yaki kwanongwa ya yumwi.

¹⁰ Tukumuluva Chapanga majuva vosi kwa ndima yetu yosi ili atujumishi kuvawona mesu kwa mesu ili tuweshi kuvapa chila chiyangilili muujumilwa wenu.

¹¹ Tukumuluva Chapanga yavelili Tati wetu na Bambu wetu Yesu Kilstu, atutandili deha ya kwisa kwa yumwi! ¹² Bambu na yumwi dagoli kukwili na kudindala kwa utami wa vandu vosi vayitami veni kwa veni, ngimu wula yufwi wutuvatama yumwi. ¹³ Kwa deha ayi mwени davadindashi ndima shenu na yumwi damuvi vagoleki na vang'alili pawulongolu ya Chapanga yavelili Tati wetu chipindi Bambu wetu Yesu payisa pamu na vala vosi vagoleki vaki.

4

Ngalilu yimunowesha Chapanga

¹ Ponopa valongu vangu mwiwuli kufuma kwa yufwi ndambu ya ngalilu ya kumunowesha Chapanga. Nakaka, ndambu yimuvelili mukwikala nahawu. Ponopa tukuvaluva na kuvadayila kwa litawa lya Bambu Yesu mugoli finofu munu. ² Nongwa muvamanya vala malaghililu yituva-gayilili kwa uwesu wa Bambu Yesu. ³ Chapanga

akudayila yumwi muvi vang'alili na muyilyepi nakamu na ngalilu ya uwoni. ⁴ Kila mundu amanyi ndambu ya kwikala na mdamundu kwa ung'alili na kutundamila, ⁵ na vakotoo kwikala kwa dobukelu wafu ngimu vandu va milima yingi vangajila kumumanya Chapanga. ⁶ Kwanongwa ayi mundu yoyosi akotoo kumvifya awu kumbanja monga kwilata chilongu achi. Afi twavawombilili kala na kuvakayika kucha Bambu dawahighi vala yivagola findu afi. ⁷ Chapanga katukema tuyikali ngalilu ya wafu ha, ila tuyikali muung'alili. ⁸ Ponopa topi, yalema mawuli ava akumlema mundu ha, ila akumlema Chapanga mweni yavagayila yumwi Mfuki waki Mng'alili. ⁹ Kwahela natilu ya kuvayandikila milandu ya kuvatama valongu venu yivajumilili. Mwaveni muwuliwa na Chapanga ndambu yimudayiliwa kwitama. ¹⁰ Kandi mushovilela kuvagolela nahawu valongu venu vosi Mumakedoniya yosi. Topi, valongu tukuvaluva mugoli hata nendu. ¹¹ Muvi na natilu ya kwikala ngalilu yisikili, kila mundu akimbanikili filongu fyaki mweni na agoli chichuku kwa mawoku vaki mweni ngimu wumulayiliwili mwanja mtasi. ¹² Kwa ndambu ayi damwipatili jumu ya nyanyi kwa vala yivangajila kujumila na yumwi damwidumbili ha mundu wingi.

Kwisa kwa Bambu

¹³ Valongu, tukudayila mumanyi unakaka wa vala yivawonjili mbota ngulu ili mukotoo kuva na lung'ong'u kucha vandu vamonga vangajila shuvililu. ¹⁴ Yufwi tukujumila kucha Yesu afwili,

pambeli kashukuka, ponopa yufwi tukujumila kucha Chapanga davawuyishi vala vosi yivafwili pavamjumila Yesu. ¹⁵ Achi chituvawula ndi ng'ulilu ya Bambu. Kucha yufwi yitusighalili vanofu, chipindi cha kwisa Bambu nakaka datuvalonguleli ha vala yivasovili kala. ¹⁶ Nongwa dakuvi na lishu lya lilawu lya Makungu mkomu, lishu lya limbalapi lya Chapanga na mwensi Bambu dayisi. Vala yivasovili pavamjumila Kilstu davashukushiwi kuva vanofu tanila, ¹⁷ pambeli yufwi yitusighalili vanofu pamu na veni datukungiwi mumafundi kumuyanga Bambu kululanga. Topi datuvi pamu na Bambu jola. ¹⁸ Topi, mwikoli mawoku kwa filongu afi,

5

Muvi ndemindemi kwa lijuva lya Bambu

¹ Valongu kwahela nongwa ya kuvayandikila milandu ya chipindi dafibwituki findu afi kucha dafivi ndili. ² Nongwa mwaveni mumanya kucha lijuva lya Bambu dayisi kucha wula mwifi wayisa pamih. ³ Chipindi chila vandu pavadeta, "Kila chindu chiva nyanyi na finofu" Tepu, uyanangi dawuvabwitukili! Dayivi tepu kucha lihingili lya mdadala muna yinda yayihongesha, vandu davayilyepi ha. ⁴ Lakini yumwi valongu, muva ha mulwisa na lijuva ali likudayiliwa ha kubesila kucha mwifi. ⁵ Mwavosi yumwi ndi vana yimwikala mungesha, vana va pamusi. Yufwi vana va pamih ha, wala va chisi ha. ⁶ Topi, tukotoo kuwonja ng'onju kucha vamonga, tukudayiliwa kugunga mesu na mukotoo kujumba

chigelu. ⁷ Vala yivawonja ng'onju vakuwonja pamahi na vanjayila vakulovela pamahi. ⁸ Lakini yufwi vandu va pamusi na tukudayiliwa tukotoo kujumba chigelu. Tukudayiliwa kuwufwala ujumilwa na utami kucha fwali ya kuyiwopa pachambembi na shuvililu yetu ya ulowolu kucha likokoma lya lyuma. ⁹ Nongwa Chapanga katushawula ili tuyanangiwi na maya vaki ha, ila tuvi na ulowolu kwa deha ya Bambu wetu Yesu Kilistu, ¹⁰ yafwili kwanongwa ya yufwi, ili twikali pamu na mweni, yivi twavanofu awu tusova payisa mweni. ¹¹ Ponopa mwikuvilishi na kwitanga mwaveni kwa mwaveni, kucha wumugola ponopa.

Malawu va mbelu na lulayilayi

¹² Valongu tukuvaluva muvasivi vala yivagola chichuku pamu na yumwi, vala yivavalongosha Bambu na kuvawula. ¹³ Muvatundamili na kuvatama kwanongwa ya chichuku chivagola. Muvi na kusika gati ya yumwi.

¹⁴ Valongu, tukuvakuvilisha muvakayiki vandu yivavelili vagata, muvakuvilishi vandu vashishamoyu, muvatangi vandu vasosuvafu, muyiwunishili gati ya yumwi. ¹⁵ Muloli mundu yoyosi akotoo kumuomba monga wafu kwa wafu, ila natilu yenu kwigolela finofu vandu vosi.

¹⁶ Musekileli chipindi chosi, ¹⁷ mudadavi ngajila kutofya, ¹⁸ muvi na kulumba mu kila chindu. Afi ndi fyadayila Chapanga mungalilu yenu ya mukwilumba na Yesu Kilistu. ¹⁹ Mkotoo kumlimba Mfuki Mng'alili, ²⁰ mukotoo kubedala

Umbuyi wa Chapanga. ²¹ Mulingi kila chindu, mukamulili chivelili chinofu, ²² na mwilyepi na ndambu shosi sha wafu. ²³ Chapanga mweni ndi yatugayila kusika avang'alishi yumwi kwa kila ndambu ya kulimba ngunda shenu kutali na findu fyosi fya wafu chipindi cha kwisa Bambu wetu Yesu Kilstu. ²⁴ Mweni yavakema yumwi, dagoli nahawu kwanongwa mwени goleki.

²⁵ Valongu mutudadavili na yufwi wuwowu.

²⁶ Muvajambusheyi vala vosi yivajumilili kwa ndambu ya utami.

²⁷ Nguvakuvilisha kwa litawa lya Bambu muvasomeli baluwa ayi vosi yivajumilili.

²⁸ Tukuvaluvila usangi wa Bambu wetu Yesu Kilstu yivi na yumwi.

**Lilaghanu lyá shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania**

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7